

mgr Anna Dąbrowska

Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu

– skład i status sędziów

European Court of Human Rights in Strasbourg
– the membership and the status of judges

I. WSTĘP

Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu (*European Court of Human Rights*)¹ został powołany na mocy Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (*The European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*)². Początkowo Konwencja ta powołała dwa mechanizmy stojące na straży postanowień w niej zawartych: Europejską Komisję Praw Człowieka i Trybunał Praw Człowieka. Jednakże na mocy Protokołu dodatkowego nr 11³ do EKPC w miejsce wspomnianych dwóch organów powołany został jeden stały Europejski Trybunał Praw Człowieka z siedzibą w Strasburgu. Trybunał ten jest głównym organem, który czuwa nad przestrzeganiem praw człowieka w Europie. Jeśli uzna to za celo-

we może wykonywać on swoje funkcje również w innych miejscach na terytorium wybranego państwa członkowskiego Rady Europy⁴.

Trybunał dowiódł, że jest instytucją, która odniosła sukces, instytucją znaną i szanowaną na całym świecie. Rada Europy, która go stworzyła i umożliwiła jego rozwój, może być dumna zarówno z samego Trybunału, jak i z jego osiągnięć⁵.

W odróżnieniu od Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich oraz Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, które stały się formalnie częścią swoich organizacji, ETPC nie został w sensie ścisłym częścią Rady Europy, gdyż jego podstawą jest tekst EKPC, która jest dokumentem odrębnym od Statutu Rady Europy. W konsekwencji tego Trybunał, którego siedziba znajduje się w Strasburgu nie

¹ Dalej Trybunał, ETPC

² Dalej Konwencja, EKPC. Konwencja ta została przyjęta na posiedzeniu Komitetu Ministrów Rady Europy dnia 4 listopada 1950 r. w Rzymie w pałacu Barberini. Weszła w życie dnia 3 września 1953 r. Polska ratyfikowała EKPC 19 stycznia 1993 r., Dz. U., Nr 61, poz. 284

³ Protokół dodatkowy nr 11 do EKPC z 11 maja 1994 r., Dz. U. z 1998 r., Nr 147, poz. 962.

⁴ Dalej RE. Od momentu powstania RE 5 maja 1949 r. w poczet państw członków tej organizacji zostało przyjętych 47 państw. Polska przystąpiła do organizacji 26 listopada 1991 r.

⁵ L. Wildhaber, L. Garlicki, *Torując drogę dalekosiężnej wizji europejskiej ochrony praw człowieka w XXI wieku. III Szczyt Rady Europy i Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*, [w:] *Polska i Rada Europy 1990-2005*, red. H. Machińska, Warszawa 2005, s. 125.

jest organem Rady Europy lecz wyłącznie organem EKPC, ponieważ został on utworzony na mocy tego dokumentu, w konsekwencji czego Konwencja oraz Protokoły dodatkowe określają zarówno skład, kadencję oraz status sędziów Trybunału. Właśnie tym kwestiom został poświęcony niniejszy artykuł.

II. WYBÓR, SKŁAD I WYMOGI SPRAWOWANIA URZĘDU

ETPC składa się z sędziów, których liczba równa jest liczbie Wysokich Układających się Stron⁶ (obecnie 47 państw). A zatem w obecnym kształcie nie składa się, jak to miało miejsce przed reformą, z liczby sędziów odpowiadającej liczbie państw członkowskich RE⁷. Pierwszym sędzią zasiadającym w ETPC z ramienia Rzeczypospolitej Polskiej był prof. Jerzy Makarczyk, który pełnił sześcioletnią kadencję. Od dnia 26 lipca 2002 r. funkcję tę pełni prof. Leszek Garlicki. W świetle art. 22 Konwencji sędziowie wybierani są przez Zgromadzenie Parlamentarne RE⁸ z listy osób przedstawionych przez państwa członkowskie.

Zgodnie z obowiązującą procedurą, każde państwo Konwencji, sporządza listę trzech kandydatów wyselekcjonowanych wedle własnych, swobodnie ustalonych zasad. RE nie daje żadnej

precyzyjnej wskazówki dotyczącej pożądanej krajowej procedury selekcji. Polityzacja tego procesu w niektórych państwach i brak przejrzystości zmusiły Zgromadzenie do zalecenia, aby w prasie specjalistycznej była publikowana informacja o możliwości ubiegania się o to stanowisko, kandydaci posiadali doświadczenie w dziedzinie praw człowieka, na listach kandydatów powinny widnieć obowiązkowo osoby obu płci, a sami kandydaci powinni być wymienieni w porządku alfabetycznym⁹.

A zatem, jak podkreśla J. Jaskiernia, jedne państwa przedstawiają listy oparte o kryterium alfabetyczne, inne stosują kolejność preferencyjną¹⁰. W przypadku przystąpienia nowych Wysokich Układających się Stron oraz przy obsadzaniu wakuujących miejsc stosuje się tą samą procedurę w celu uzupełnienia składu Trybunału¹¹.

Zgromadzenie podejmuje ostateczną decyzję o wyborze sędziów w głosowaniu tajnym. W pierwszym głosowaniu wymagana jest bezwzględna większość głosów, a w drugim wystarczy tylko większość zwykła¹². ZPRE otrzymało to uprawnienie na podstawie Konwencji w 1950 r. i od tego czasu zazdrośnie go strzeże. Niezależnie od tego, iż niektórzy jego członkowie wydają się nimi mało interesować i są w sposób widoczny nieobecni podczas wyboru

⁶ Art. 20 EKPC.

⁷ A. Bisztyga, *Europejski system ochrony praw człowieka*, [w:] *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, red. B. Banaszak, A. Preisner, Warszawa 2002, s. 826.

⁸ Dalej Zgromadzenie, ZPRE. Do czerwca 1974 r. używana była nazwa „Zgromadzenie Konsultacyjne” – organ doradczy i opiniotwórczy RE, który nie jest wyposażony w kompetencje decyzyjne. W jego skład wchodzi przedstawiciele parlamentów wszystkich państw członkowskich RE.

⁹ F. Benoit-Rohmer, H. Klebes, *Prawo Rady Europy. W stronę ogólnoeuropejskiej przestrzeni prawnej*, przekład M.A. Nowicki, Warszawa 2005, s. 75. Zob. również Zalecenie 1429 (1999) Zgromadzenia Parlamentarnego, uchwałę 1200 (1999) Zgromadzenia Parlamentarnego w sprawie wyboru sędziów Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

¹⁰ J. Jaskiernia, *Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy*, Ośrodek Informacji Rady Europy, Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2000, s. 252.

¹¹ Por. Art. 22 EKPC.

¹² A. Bisztyga, *Europejski system ochrony...*, s. 826. Pierwsze wybory do ETPC po wejściu w życie postanowień Protokołu dodatkowego nr 11 odbyły się w styczniu 1998 r., sędziowie objęli swoje funkcje dnia 1 listopada 1998.

sędzię. Po powołaniu do życia jednolitego Trybunału stara się ono z jeszcze większą determinacją zapewnić właściwy wybór sędziów, tak aby byli oni w pełni wskazywani przez jego członków z listy kandydatów posiadających wszystkie wymagane kwalifikacje¹³.

Art. 21 Konwencji określa szczegółowe wymogi sprawowania urzędu, zgodnie z którymi kandydaci na sędziów Trybunału powinni być ludźmi o najwyższym poziomie moralnym, posiadającymi kwalifikacje konieczne do sprawowania wysokiego urzędu sędziowskiego, albo być prawnikami o uznanej kompetencji (art. 21 ust. 1 EKPC). Sformułowanie to stanowi niemal dosłowne powtórzenie określenia wymogów stawianych kandydatom na sędziów Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w art. 2 jego Statutu, pominiawszy jednak końcowe słowa „w prawie międzynarodowym”. Oznacza to, iż takie przedmiotowe zawężenie kompetencji nie dotyczy kandydatów na sędziów ETPC. Ponadto, zgodnie z art. 4 Regulaminu Trybunału sędzia nie może być jednocześnie członkiem rządu, ani też zajmować stanowiska lub wykonywać zawodu, które mogłyby podważać zaufanie do jego niezależności¹⁴.

Ust. 2 art. 21 Konwencji stanowi, iż sędziowie zasiadają w Trybunale we własnym imieniu¹⁵. Kolejny, art. 22 podkreśla, iż w okresie sprawowania urzędu nie mogą oni uczestniczyć w żadnej działalności. Obowiązuje tutaj zasada niepołączalności zgodnie, z którą sędziowie w czasie sprawowania swojej funkcji nie mogą

brać udziału w działalności, której nie można pogodzić z niezawisłością, bezstronnością czy wymogami piastowania urzędu w pełnym wymiarze czasu¹⁶. Sędzia ma obowiązek poinformować Prezesa Trybunału o każdej dodatkowej działalności, a w sytuacji braku zgody między Prezesem i zainteresowanym sędzią wszelkie kwestie rozstrzyga Trybunał Plenarny¹⁷.

Ustępy 2 i 3 art. 21 wprowadzone zostały Protokołem dodatkowym nr 8 do Konwencji. Pierwotny tekst Konwencji nie zawierał zasadniczo postanowień dotyczących niezawisłości sędziów. Art. 3 nowego Regulaminu Trybunału ponadto nakłada na sędziów obowiązek złożenia, przed podjęciem urzędu na pierwszym posiedzeniu plenarnym, lub w razie potrzeby przed Prezesem Trybunału, przysięgi albo uroczystego oświadczenia, że swój urząd będą sprawować w poczuciu honoru, niezależnie i bezstronnie oraz będą przestrzegać tajemnicy obrad¹⁸.

Zadanie wypełnienia, tych uważanych w literaturze za ogólnikowe, konwencyjnych wymogów konkretną treścią zostały powierzone Podkomitetowi do spraw Wyboru Członków ETPC, który działa w ramach Komitetu Prawnego i Praw Człowieka ZPRE. Swoje zadanie realizuje on w drodze przesłuchań indywidualnych kandydatów¹⁹.

Wzmocnieniu niezawisłości sędziów Trybunału służyć mają postanowienia art. 51 Konwencji, przyznające im, w czasie pełnienia funkcji, prawo do korzystania z przywilejów i immu-

¹³ F. Benoit-Rohmer, H. Klebes, *Prawo Rady Europy...*, s. 75.

¹⁴ Por. A. Bisztyga, *Europejski Trybunał Praw Człowieka*, Katowice 1997, s. 54.

¹⁵ Art. 4 Regulaminu ETPC, [w:] *Europejska Konwencja Praw Człowieka*, red. M.A. Nowicki, Kraków 2007, s. 80.

¹⁶ Pomimo tego, iż sędziowie delegowani są przez konkretne państwa-strony EKPC, nie mogą przyjmować żadnych instrukcji od władz poszczególnych państw.

¹⁷ Por. art. 21 ust. 2 i 3 EKPC, Dz. U., Nr 61, poz. 284.

¹⁸ Por. Art. 4 Regulaminu ETPC, [w:] *Europejska Konwencja...*, s. 80.

¹⁹ S. Jarosz-Żukowska, A. Wojtatowicz, Ł. Żukowski, *Prawa człowieka i systemy ich ochrony, Teksty źródłowe*, Wrocław 2002, s. 235.

nitetów przewidzianych w art. 40 Statutu RE²⁰, jak również porozumieniami zawartymi na jego podstawie. Oznacza to, że na terytorium państw – członków RE sędziowie Trybunału korzystają z przywilejów i immunitetów niezbędnych dla wykonywania ich funkcji²¹. Jak stwierdza G. Grabowska, zasada funkcjonalności oznacza, że funkcjonariusz międzynarodowy korzysta z takich przywilejów i ułatwień, które mu zapewniają, niezależnie od jakichkolwiek czynników zewnętrznych, wykonywanie międzynarodowej funkcji publicznej zmierzającej do osiągnięcia statutowych celów organizacji²². W przypadku sędziów Trybunału w grę będą wchodziły cele postawione przez Konwencję przed samym Trybunałem, a więc zakres immunitetu sędziego Trybunału determinowany jest przez stojące przed Trybunałem zadanie, czyli przez sądową kontrolę przestrzegania Konwencji. Chodzi o to, by przywileje i immunitety ochraniały funkcję, a nie funkcjonariusza²³.

III. KADENCJA

Kadencja sędziego zgodnie z postanowieniami art. 23 EKPC trwa 6 lat. Została ona skrócona, gdyż przed reformą²⁴ wynosiła 9 lat. A. Redelbach podkreśla, iż rozwiązanie to jest krytykowane, bowiem 2-3 lata trwa okres wdrażania się sędziego do jego roli w Trybunale²⁵.

Sędziowie po zakończeniu swojej kadencji

mogą być wybierani ponownie, ale kadencja połowy sędziów wybranych w pierwszych wyborach upływa po trzech latach. Sędziów, których kadencja ma upłynąć wraz z końcem początkowego okresu trzech lat, wyznacza w drodze losowania Sekretarz Generalny²⁶ RE bezpośrednio po ich wyborze. Gdy jest to możliwe, w celu zapewnienia odnowienia kadencji połowy składu sędziowskiego co trzy lata, ZPRE może przed rozpoczęciem procedury każdych kolejnych wyborów postanowić, że kadencja lub kadencje jednego lub większej liczby sędziów, którzy mają zostać wybrani, będzie inna niż sześciolatnia, ale nie dłuższa niż dziewięć lat i nie krótsza niż trzy lata. W przypadku, gdy chodzi o więcej niż jeden mandat, a Zgromadzenie zastosuje wspomniane postanowienie, przydział mandatów zostaje dokonany w drodze losowania przez Sekretarza Generalnego RE po zakończeniu wyborów. Kadencja sędziego upływa wraz z ukończeniem przez niego 70 roku życia. W przypadku wyboru nowego sędziego na miejsce sędziego, którego kadencja jeszcze nie upłynęła, sprawuje on swój urząd przez okres pozostający do zakończenia kadencji swojego poprzednika. Sędzia może zostać odwołany ze swojego urzędu jedynie w przypadku, gdy pozostali sędziowie stwierdzą większością 2/3 głosów, iż przestał on spełniać konieczne warunki²⁷. Sędzia ten musi być najpierw wysłuchany przez Trybunał plenarny.

²⁰ *Resolution of Consultative Assembly, Council of Europe, 1082/1996, [w:] System ochrony praw człowieka*, B. Banaszak, A. Bisztyga, K. Complak, M. Jabłoński, R. Wieruszewski, K. Wójtowicz, Kraków 2005, s. 131.

²¹ Na mocy art. 40 ust. a przedstawiciele w ZPRE nie mogą być aresztowani ani ścigani na terytorium wszystkich państw członkowskich RE z powodu wyrażonych opinii i stanowisk zajmowanych w głosowaniu w czasie obrad ZPRE, jego komitetów lub Komisji. Immunitet ten dotyczy zatem również sędziów ETPC.

²² A. Bisztyga, *Europejski system ochrony...*, s. 823.

²³ G. Grabowska, *Funkcjonariusze międzynarodowi*, Katowice 1988. Cyt. za: A. Bisztyga, *Europejski system ochrony...*, s. 823.

²⁴ A. Bisztyga, *Europejski system ochrony...*, s. 824.

²⁵ Dokonana na mocy Protokołu dodatkowego nr 11 do EKPC.

²⁶ A. Redelbach, *Sądy a ochrona praw człowieka*, Toruń 1999, s. 30.

²⁷ Stoi na czele Sekretariatu Generalnego RE powołanego do „obsługiwania” RE, a zatem jak zauważa J. Kaczmarek, nie jest jej organem. Sekretarza Generalnego powołuje ZPRE na pięcioletnią kadencję. Szerzej: J. Kaczmarek, *Rada Europy*, Wrocław 2002, s. 34.

Procedura odwołania może być wszczęta na wniosek każdego sędziego²⁸.

IV. ZMIANY PRZEWIDZIANE PROTOKOŁEM DODATKOWYM NR 14

W tym miejscu nie można zapomnieć o zmianach jakie wprowadzone zostaną po wejściu w życie Protokołu dodatkowego nr 14²⁹ do EKPC. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym dokumencie, sędziów nadal wybierać będzie ZPRE w odniesieniu do każdej Wysokiej Układającej się Strony, większością głosów, z listy trzech kandydatów przez nią przedstawionych³⁰. Nie zdecydowano się na umieszczenie w Protokole nr 14 zalecenia, by zaproponowani przez państwo kandydaci byli obojga płci. W Raporcie wyjaśniającym do Protokołu nr 14 wskazano, iż zapis taki mógłby okazać się sprzeczny z priorytetem, jaki stanowią wysokie kompetencje potencjalnych kandydatów, gdy tak nie jest, państwa powinny jednak dołożyć starań, by na ich listach zawarte były nazwiska zarówno mężczyzn, jak i kobiet³¹. Wymagania wobec kandydatów na urząd sędziego pozostały niezmienione. W stosunku do procedury wyboru przez państwo kandydatów na sędziego ETPC zastosowanie mają akty ZPRE z 1999 r.³²

W świetle artykułu 2 Protokołu dodatkowego nr 14 do EKPC sędziowie będą wybierani na okres 9 lat. W odróżnieniu od pierwotnej regulacji nie będzie istniała możliwość reelekcji³³.

Dotychczas mogli być oni wybierani ponownie, co stwarzało możliwość nadużyć. Wraz z wprowadzeniem w życie powyższego zakazu nastąpi zmiana długości trwania mandatu z sześciu do dziewięciu lat (art. 23 ust. 1 Konwencji), co stanowić może pewną rekompensatę jednokrotności elekcji. Dłuższy okres kadencji dla wszystkich sędziów powinien przyczynić się do zapewnienia wysokiego poziomu merytorycznego rozstrzygnięć, wydawanych przez specjalistów, których wspomaga doświadczenie i znajomość systemu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka³⁴.

W niezmienionej formie pozostawiono zapis, iż kadencja sędziów upływa z chwilą osiągnięcia przez nich wieku 70 lat. Nie wyklucza to kandydatów, którzy w chwili elekcji mają więcej niż 61 lat. Jednak w sposób generalny, zaleca się państwom unikanie proponowania na urząd sędziego ETPC osób, które z uwagi na swój wiek, nie mogłyby pozostawać na tym stanowisku, co najmniej przez połowę dziewięcioletniego mandatu. Postulowano także, by przedstawienie listy państwa z trzema kandydatami następowało co najmniej z sześciomiesięcznym wyprzedzeniem, gdy przewiduje się odejście sędziego, w szczególności ze względu na jego wiek³⁵.

Sędziowie będą sprawować swój urząd do czasu ich zastąpienia. Przez ten okres będą się oni jednak zajmować nadal sprawami, które zaczęli rozpoznawać. Żaden sędzia nie będzie mógł zostać odwołany ze swojego urzędu, chy-

²⁸ Por. B. Banaszak, A. Bisztyga, K. Complak, M. Jabłoński, R. Wieruszewski, K. Wójtowicz, *System ochrony...*, s. 132.

²⁹ Art. 7 Regulaminu ETPC, [w:] *Europejska Konwencja...*, s. 81.

³⁰ Dokument ten został przyjęty przez Komitet Ministrów RE w maju 2004 r. Obecnie znajduje się w procesie ratyfikacji przez państwa członkowskie RE.

³¹ Na podstawie art. 22 ust. 1 Konwencji.

³² Por. ust. 49 Raportu wyjaśniającego do Protokołu nr 14.

³³ M.B. Wilbrandt-Gotowicz, *Reforma systemu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, Toruń 2007, s. 73.

³⁴ Zdaniem L. Garlickiego, jednorazowa kadencja dziewięcioletnia znacznie lepiej koresponduje z zasadą niezawisłości sędziowskiej. L. Garlicki, *Perspektywy dostępu obywateli do europejskiego wymiaru sprawiedliwości*, [w:] *Dostęp obywateli do europejskiego wymiaru sprawiedliwości*, red. H. Izdebski, H. Machińska, Warszawa 2005, s. 109.

³⁵ M.B. Wilbrandt-Gotowicz, *Reforma systemu...*, s. 73-74.

ba że pozostali sędziowie postanowią większością dwóch trzecich głosów, że przestał on spełniać stawiane wymogi³⁷.

W nowym brzmieniu art. 23 Konwencji usunięto przepisy odnoszące się do początkowego okresu funkcjonowania stałego Trybunału, w którym kadencja połowy sędziów wybranych w pierwszych wyborach upłynęła po trzech latach. Regulacje te jako martwe nie były już potrzebne w jej treści. Z tego samego powodu skreślono także ustęp 2 art. 22 Konwencji, dotyczący uzupełnienia składu Trybunału w przypadku istnienia wakujących miejsc. Jednolita procedura wyboru sędziów ma odtąd zastosowanie nawet wówczas, gdy nie upłynęła kadencja poprzedniego sędziego, a także w stosunku do nowo przystępujących państw – stron Konwencji³⁸.

Kolejnym *novum* będzie ustanowienie stanowiska „sprawozdawców”, którzy będą funkcjonować obok sędziów narodowych, a których zadaniem będzie odciążenie sędziów w przygotowywaniu postanowień dotyczących skarg o oczywistym bezzasadnym lub formalnie niedopuszczalnym charakterze. Należy przyjąć, że sprawozdawcami będą odpowiednio kwalifikowani prawnicy krajowi (w zasadzie sędziowie), a decyzje o ich liczbie i nominacji konkretnych osób będą podejmowane przez władze Trybunału³⁹.

V. ZAKOŃCZENIE

Podsumowując rozważania, którym został poświęcony niniejszy artykuł należy z całą stanowczością podkreślić, iż od momentu powstania Trybunału w Strasburgu sędziowie w nim zasiadający wybierani są przez ZPRE. Procedury tej nie zmieniły ani postanowienia zawarte

w Protokole dodatkowy nr 11, ani w Protokole dodatkowym nr 14. Celem wprowadzenia takiego rozwiązania jest chęć zapewnienia najlepszych znawców problematyki dotyczącej ochrony praw człowieka.

Zwrócić należy uwagę na fakt, iż w płaszczyźnie proceduralnej Konwencja nakłada na wszystkich kandydatów ubiegających się o stanowisko sędziów Trybunału w Strasburgu pewne wymogi. W konsekwencji tego kandydatami poszczególnych państw – stron Konwencji mogą być wyłącznie wybitni znawcy przedmiotu. Wybranie takich osób na stanowiska sędziów Trybunału ma stanowić gwarancję precyzyjnego rozpatrywania skarg wnoszonych do Trybunału.

Chociaż poszczególne państwa – strony Konwencji nominują kandydatów na sędziów Trybunału w Strasburgu, to po wyborze sędziowie ci nie reprezentują swoich państw, są oni całkowicie niezależni. W konsekwencji tego nie mogą przyjmować od swoich państw żadnych instrukcji. Wobec tego możemy stwierdzić, iż poszczególni sędziowie wchodzący w skład Trybunału jedynie zasiadają z ramienia swoich państw.

Na zakończenie warto podkreślić, iż kolejne Protokoły dodatkowe do EKPC dotyczące kwestii proceduralnych mają za zadanie dogłębnie zreformować funkcjonowanie, jak również strukturę Trybunału. Ważne w tym względzie są postanowienia zawarte w Protokole dodatkowym nr 14, które zostały powyżej poddane analizie. Szczególnie istotną zmianą jest zmiana kadencji sędziów z sześciu do dziewięciu lat, co niewątpliwie będzie gwarancją wysokiego poziomu merytorycznego rozstrzygnięć wydawanych przez sędziów Trybunału w Strasburgu.

³⁶ M.B. Wilbrandt-Gotowicz, *Reforma systemu...*, s. 74.

³⁷ Zob. Artykuł 2 Protokołu dodatkowego nr 1, „Biuletyn Biura Informacji Rady Europy”, Nr 2/2004, s. 186.

³⁸ M. B. Wilbrandt-Gotowicz, *Reforma systemu...*, s. 74.

³⁹ L. Garlicki, *Perspektywy dostępu obywateli...*, s. 109.

SŁOWA KLUCZOWE

Europejski Trybunał Praw Człowieka, sędzia, wybór, kadencja, status, Protokół dodatkowy nr 14.

STRESZCZENIE

Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu jest międzynarodowym organem sądowym ustanowionym przez Europejską Konwencję Praw Człowieka. W artykule prezentowany jest skład członkowski i status sędziów. W skład Trybunału wchodzi 47 sędziów wybieranych przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy, z listy trzech kandydatów przedstawionych przez każde państwo-stronę, które ratyfikowało Konwencję Europejską. Na podstawie obecnego tekstu Konwencji, sędziowie wybierani są na 6 lat z możliwością reelekcji. Co jest bardzo ważne, sędziowie są zupełnie niezależni. Zgodnie z wymogami sprawowania urzędu, sędziowie powinni być ludźmi o najwyższym poziomie moralnym i muszą albo posiadać kwalifikacje wymagane do sprawowania

wysokiego urzędu sędziowskiego, albo być prawnikami o uznanej kompetencji.

SUMMARY

The European Court of Human Rights in Strasbourg is an international judicial body established under the European Convention of Human Rights. In the article there is presented the membership and the status of judges. The Court is made up of 47 judges, which are elected by the Parliamentary Assembly, of the Council of Europe, from lists of three candidates nominated by each State which has ratified the European Convention of Human Rights. Under the present terms of the Convention, judges are elected for six years and can be re-elected. What is very important, judges are totally independent. According to the requirements of office judges should be people with the highest level of moral character and must either be qualified to exercise a high judicial office or be jurists of recognized competence.

BIBLIOGRAFIA

Akty normatywne:

Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r., Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284.

Protokół dodatkowy nr 11 do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 11 maja 1994 r., Dz. U. z 1998 r., Nr 147, poz. 962.

Literatura:

„Biuletyn Biura Informacji Rady Europy”, Nr 2/2004.

Banaszak B., Bisztyga A., Complak K., Jabłoński M., Wieruszewski R., Wójtowicz K., *System ochrony praw człowieka*, Kraków 2005.

Benoit-Rohmer F., Klebes H., *Prawo Rady Europy, W stronę ogólnoeuropejskiej przestrzeni prawnej*, przekład M.A. Nowicki, Warszawa 2005.

- Bisztyga A., *Europejski Trybunał Praw Człowieka*, Katowice 1997.
- Bisztyga A., *Europejski system ochrony praw człowieka*, [w:] *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, red. B. Banaszak, A. Preisner, Warszawa 2002.
- Garlicki L., *Perspektywy dostępu obywateli do europejskiego wymiaru sprawiedliwości*, [w:] *Dostęp obywateli do europejskiego wymiaru sprawiedliwości*, red. H. Izdebski, H. Machińska, Warszawa 2005.
- Grabowska G., *Funkcjonariusze międzynarodowi*, Katowice 1988.
- Jarosz-Żukowska S., Wojtatowicz A., Żukowski Ł., *Prawa człowieka i systemy ich ochrony, Teksty źródłowe*, Wrocław 2002.
- Jaskiernia J., *Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy*, Ośrodek Informacji Rady Europy, Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2000.
- Kaczmarek J., *Rada Europy*, Wrocław 2002.
- Nowicki M.A., *Europejska Konwencja Praw Człowieka*, Kraków 2007.
- Redelbach A., *Sądy a ochrona praw człowieka*, Toruń 1999.
- Wilbrandt-Gotowicz M.B., *Reforma systemu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, Toruń 2007.
- Wildhaber L., Garlicki L., *Torując drogę dalekosiężnej wizji europejskiej ochrony praw człowieka w XXI wieku. III Szczyt Rady Europy i Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*, [w:] *Polska i Rada Europy 1990-2005*, red. H. Machińska, Warszawa 2005.

NOTA O AUTORZE

Mgr Anna Dąbrowska, uczestniczka seminarium doktoranckiego prowadzonego przez ks. prof. dra hab. Sławomira Fundowicza. Kontakt: angolu@wp.pl. Główne kierunki zainteresowań: prawo międzynarodowe, prawo i instytucje UE, prawa człowieka.